

Μέτρηση γυναικοκτονιών στην Ελλάδα

Γυναικοκτονία

Ως γυναικοκτονία μπορεί να νοηθεί το απώτατο άκρο ενός φάσματος βίας κατά των γυναικών που λαμβάνει χώρα σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽¹⁾. Δεν υπάρχει τυποποιημένος κοινός ορισμός της γυναικοκτονίας στα κράτη μέλη της ΕΕ ή παγκοσμίως. Η απουσία ενός ενιαίου ορισμού εμποδίζει τη μέτρηση των γυναικοκτονιών, οι οποίες καθίστανται αόρατες ανάμεσα στα γενικά στοιχεία για τις ανθρωποκτονίες ⁽²⁾. Η γενική έννοια της γυναικοκτονίας παραπέμπει στη δολοφονία μιας γυναίκας ή ενός κοριτσιού εξαιτίας του φύλου τους. Με τη Διακήρυξη της Βιέννης για τις Γυναικοκτονίες ⁽³⁾ ο ΟΗΕ ήταν ο πρώτος που αναγνώρισε διαφορετικά είδη γυναικοκτονίας, στα οποία περιλαμβάνονται:

- η δολοφονία γυναίκας ως αποτέλεσμα συντροφικής βίας,
- ο βασανισμός και η δολοφονία γυναίκας ως αποτέλεσμα μισογυνισμού,
- η δολοφονία γυναικών και κοριτσιών για λόγους τιμής,
- η στοχευμένη δολοφονία γυναικών και κοριτσιών στο πλαίσιο ένοπλων συγκρούσεων,
- η δολοφονία γυναικών για λόγους που συνδέονται με την προίκα,
- η δολοφονία γυναικών και κοριτσιών εξαιτίας του σεξουαλικού προσανατολισμού τους και της ταυτότητας φύλου,
- η δολοφονία αυτόχθονων γυναικών και κοριτσιών εξαιτίας του φύλου τους,
- η βρεφοκτονία και η εμβρυοκτονία που βασίζεται στην επιλογή φύλου,
- οι περιπτώσεις γυναικοκτονίας οι οποίες συνδέονται με τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων,
- η δολοφονία γυναικών κατηγορούμενων για μαγεία,
- άλλες περιπτώσεις γυναικοκτονίας οι οποίες συνδέονται με συμμορίες, το οργανωμένο έγκλημα, εμπόρους ναρκωτικών, την εμπορία γυναικών και κοριτσιών και τη διάδοση των φορητών όπλων.

Σχετικά με τη μελέτη

Τα συστήματα συλλογής δεδομένων ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό από το ένα κράτος μέλος της ΕΕ στο άλλο, καθώς βασίζονται σε διάφορες πηγές. Για τη βελτίωση της συλλογής διοικητικών δεδομένων για τις γυναικοκτονίες, το EIGE καταβάλει προσπάθειες για την εδραίωση δεικτών που μπορούν να εναρμονίσουν τις διαδικασίες συλλογής δεδομένων μεταξύ των δικαιοδοσιών των κρατών μελών.

Το EIGE συνέλεξε πληροφορίες από ένα ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων φορέων μέσω ερωτηματολογίου που απεστάλη σε παρόχους επίσημων στοιχείων και μέσω διαδικτυακής έρευνας στην οποία απάντησαν εθνικοί εμπειρογνώμονες. Απώτερος στόχος είναι ο καθορισμός ενός συστήματος ταξινόμησης γυναικοκτονιών με αμοιβαία αποδεκτές μεταβλητές που να μπορούν να χρησιμοποιηθούν από όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Η γυναικοκτονία στην Ελλάδα

Ο ελληνικός Ποινικός Κώδικας δεν περιλαμβάνει ορισμό της γυναικοκτονίας. Ωστόσο, ο εν λόγω τύπος αξιόποινης πράξης ενδέχεται να εμπίπτει σε άλλες διατάξεις του ελληνικού ποινικού δικαίου. Τα σχετικά άρθρα για την ταυτοποίηση περιπτώσεων γυναικοκτονίας περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 299, 302, 310 και 311 ⁽⁴⁾.

Άρθρο 299 – Ανθρωποκτονία από πρόθεση

Η δολοφονία ενός ατόμου από πρόθεση.

Άρθρο 302 – Ανθρωποκτονία από αμέλεια

Όποιος από αμέλεια σκοτώνει άλλο άτομο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών.

Άρθρο 310 – Βαριά σωματική βλάβη

1) Όποιος προξενεί βαριά σωματική βλάβη σε άλλο άτομο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους. Αν ο υπαίτιος επιδίωκε την πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης, τιμωρείται με κάθειρξη έως και δέκα ετών.

Άρθρο 311 – Θανατηφόρα σωματική βλάβη

Αν η σωματική βλάβη είχε επακόλουθο τον θάνατο του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη έως και δέκα ετών. Αν ο υπαίτιος επιδίωκε τη βαριά σωματική βλάβη του παθόντος, επιβάλλεται κάθειρξη.

Το άρθρο 312 παράγραφος 2 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα επιβάλλει αυστηρότερες ποινές για σωματική κάκωση και επικίνδυνες, βαριές ή θανατηφόρες σωματικές βλάβες (άρθρο 308 παράγραφος 2, άρθρο 309, άρθρο 310 παράγραφος 2 και άρθρο 311 του ελληνικού Ποινικού Κώδικα) αν οι εν λόγω βλάβες προκλήθηκαν σε βάρος συζύγου κατά τη διάρκεια του γάμου ή σε βάρος συντρόφου κατά τη διάρκεια της συμβίωσης.

Τα ως άνω άρθρα εφαρμόζονται σε συνδυασμό με τον νόμο για την ενδοοικογενειακή βία (νόμος 3500/2006, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 4531/2018).

Μεθοδολογία συλλογής δεδομένων

Για την αντιμετώπιση της έλλειψης συγκρίσιμων δεδομένων σχετικά με τη βία κατά των γυναικών, το EIGE ανέπτυξε 13 δείκτες με ενιαίους ορισμούς για τις πολλαπλές μορφές συντροφικής βίας, τη γυναικοκτονία και τον βιασμό ⁽⁵⁾. Έχει δημοσιευθεί λεπτομερής έκθεση σχετικά με τη μεθοδολογία για τη συλλογή, την αναφορά και την επικύρωση των δεδομένων, με λεπτομερή μεταδεδομένα ανά χώρα ⁽⁶⁾. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο παρόν ενημερωτικό δελτίο αναφέρονται στον δείκτη 9 για τη συντροφική βία: «Γυναίκες θύματα συντροφικής γυναικοκτονίας (ηλικίας 18 ετών και άνω) που διαπράττειται από άνδρα ερωτικό σύντροφο (ηλικίας 18 ετών και άνω), ως ποσοστό των γυναικών θυμάτων ανθρωποκτονίας ηλικίας 18 ετών και άνω». Ωστόσο, τα στοιχεία για την Ελλάδα όσον αφορά τον δείκτη αυτόν δεν είναι ακόμα συγκρίσιμα. Η πρόσβαση στα δεδομένα είναι δυνατή μέσω της βάσης στατιστικών δεδομένων του EIGE για τα φύλα (https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/browse/genvio/genvio_int).

⁽¹⁾ Το παρόν ενημερωτικό δελτίο περιλαμβάνει στοιχεία που συλλέχθηκαν πριν από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την ΕΕ. Συνεπώς, η αναφορά στα κράτη μέλη της ΕΕ συμπεριλαμβάνει και το Ηνωμένο Βασίλειο.

⁽²⁾ Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) (2017), *Glossary of definitions of rape, femicide and intimate partner violence* (Γλωσσάρι των ορισμών του βιασμού, της γυναικοκτονίας και της συντροφικής βίας), EIGE, Βιέννη.

⁽³⁾ Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο των Ηνωμένων Εθνών (2012), Διακήρυξη της Βιέννης για τις Γυναικοκτονίες, ΟΗΕ, Νέα Υόρκη (https://www.unodc.org/documents/commissions/CCPCJ/CCPCJ_Sessions/CCPCJ_22/E-CN15-2013-NGO1/E-CN15-2013-NGO1_E.pdf).

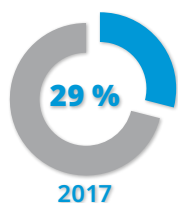
⁽⁴⁾ Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. δείκτη 9 της βάσης στατιστικών δεδομένων για τα φύλα (https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/genvio_int_admin_ipn_ipn_indic_9/metadata).

⁽⁵⁾ Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2017), *Terminology and Indicators for Data Collection: Rape, femicide and intimate partner violence* (Ορολογία και Δείκτες για τη Συλλογή Δεδομένων: Βιασμός, γυναικοκτονία και συντροφική βία), EIGE, Βιέννη.

⁽⁶⁾ Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2020), *Intimate Partner Violence: Data collection methodology* (Συντροφική βία: Μεθοδολογία συλλογής δεδομένων), EIGE, Βιέννη.

Η γυναικοκτονία από ερωτικό σύντροφο στην Ευρώπη

Από στατιστική άποψη, και βάσει της Διεθνούς ταξινόμησης εγκληματικών πράξεων για στατιστικούς σκοπούς (International Classification of Crime for Statistical Purposes – ICCS), το Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος (UN Office on Drugs and Crime – UNODC) επισημαίνει ότι η ανθρωποκτονία από πρόθεση που διαπράττεται από ερωτικό σύντροφο ή μέλη της οικογένειας με θύματα γυναίκες ή/και κορίτσια είναι η πιο διαδεδομένη μορφή γυναικοκτονίας⁽⁷⁾. Το UNODC υπολογίζει ότι στην Ευρώπη⁽⁸⁾ περίπου 29 % των γυναικών ή/και κοριτσιών που πέφτουν θύματα ανθρωποκτονίας⁽⁹⁾ δολοφονούνται από πρόθεση από ερωτικό σύντροφο.

- Γυναίκες ή/και κορίτσια θύματα ανθρωποκτονίας από πρόθεση στην Ευρώπη
- Γυναίκες ή/και κορίτσια θύματα ανθρωποκτονίας από ερωτικό σύντροφο στην Ευρώπη

Η γυναικοκτονία από ερωτικό σύντροφο στην Ελλάδα

Από στατιστική άποψη, ο ορισμός εργασίας που χρησιμοποιεί το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) για τη γυναικοκτονία είναι ο εξής: «ο φόνος μιας γυναίκας από ερωτικό σύντροφο και ο θάνατος μιας γυναίκας ως συνέπεια μιας πρακτικής που είναι επιβλαβής για τις γυναίκες. Ως ερωτικός σύντροφος νοείται πρώην ή νυν σύζυγος ή σύντροφος, ανεξάρτητα από το αν ο δράστης μοιράζεται ή μοιραζόταν κατά το παρελθόν την ίδια στέγη με το θύμα». Στην Ελλάδα, η πλειονότητα των γυναικοκτονιών θα καλυπτόταν από τα άρθρα του Ποινικού Κώδικα που αναφέρθηκαν ανωτέρω. Παρόλο που δεν υφίσταται ιδιαίτερη συλλογή δεδομένων για τη γυναικοκτονία από ερωτικό σύντροφο στην Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Αστυνομίας το 2017 23 γυναίκες ή/και κορίτσια⁽¹⁰⁾ έπεσαν θύματα ανθρωποκτονίας⁽¹¹⁾, εκ των οποίων το 35 % ήταν θύματα ανθρωποκτονίας που σχετιζόταν με ενδοοικογενειακή βία (αριθ. =8)⁽¹²⁾.

- Γυναίκες ή/και κορίτσια που έπεσαν θύματα ανθρωποκτονίας στην Ελλάδα (όχι από ερωτικούς συντρόφους)
- Γυναίκες ή/και κορίτσια που έπεσαν θύματα ανθρωποκτονίας που σχετιζόταν με ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα

Γυναίκες ή/και κορίτσια θύματα ανθρωποκτονίας και ανθρωποκτονίας που σχετίζεται με ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα

Τα επίσημα διοικητικά δεδομένα που χρησιμοποιούνται στο Σχήμα 1 συλλέγονται από την Ελληνική Αστυνομία. Το EIGE συγκέντρωσε στοιχεία σχετικά με ανθρωποκτονίες και γυναικοκτονίες από ερωτικό σύντροφο για την περίοδο 2014–2018. Ωστόσο, τα στοιχεία που παρέχονται από την Ελλάδα αναφέρονται σε γυναίκες ή/και κορίτσια θύματα ανθρωποκτονίας που σχετίζεται με ενδοοικογενειακή βία.

Το Σχήμα 1 περιλαμβάνει στοιχεία όσον αφορά γυναίκες ή/και κορίτσια θύματα ανθρωποκτονίας και ανθρωποκτονίας που σχετίζεται με ενδοοικογενειακή βία. Το διάστημα 2015–2016, παρόλο που ο αριθμός των γυναικών ή/και κοριτσιών θυμάτων ανθρωποκτονίας μειώθηκε, ο αριθμός των γυναικών ή/και κοριτσιών θυμάτων ανθρωποκτονίας που σχετιζόταν με ενδοοικογενειακή βία αυξήθηκε. Το 2018 ο αριθμός των γυναικών ή/και των κοριτσιών που έπεσαν θύματα των δύο εγκληματικών πράξεων αυξήθηκε σημαντικά.

Είδος σχέσης μεταξύ του θύματος και του δράστη

Η Ελληνική Αστυνομία συλλέγει στοιχεία σχετικά με το είδος της σχέσης μεταξύ του θύματος και του δράστη σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής του νόμου περί ενδοοικογενειακής βίας, όπως ορίζεται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης. Σύμφωνα με το άρθρο 3 στοιχείο β) του νόμου για την ενδοοικογενειακή βία (νόμος 3500/2006, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο 4531/2018), «ως “ενδοοικογενειακή βία” νοούνται όλες οι πράξεις σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας που συμβαίνουν εντός της οικογένειας ή της οικιακής μονάδας ή ανάμεσα σε πρώην ή νυν συζύγους ή

συντρόφους, είτε ο αυτουργός διαμένει ή διέμενε στην ίδια κατοικία με το θύμα είτε όχι».

Σχήμα 1: Γυναίκες ή/και κορίτσια θύματα ανθρωποκτονίας και ανθρωποκτονίας που σχετίζεται με ενδοοικογενειακή βία στην Ελλάδα

Πηγή: Βάση στατιστικών δεδομένων του EIGE για τα φύλα.

(7) Γραφείο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ναρκωτικά και το Έγκλημα (UN Office on Drugs and Crime – UNODC) (2019), *Global Study on Homicide – Gender-related killing of women and girls* (Παγκόσμια έρευνα για την ανθρωποκτονία – Δολοφονίες που σχετίζονται με το φύλο με θύματα γυναίκες και κορίτσια), UNODC, Βιέννη.

(8) Τα στοιχεία από το UNODC περιλαμβάνουν ευρωπαϊκές περιοχές δικαιοδοσίας πέραν των κρατών μελών της ΕΕ. Δεν υπάρχει εκτίμηση του ποσοστού των γυναικών ή/και κοριτσιών θυμάτων ανθρωποκτονίας που ήταν θύματα γυναικοκτονίας από ερωτικό σύντροφο η οποία να περιορίζεται στα κράτη μέλη της ΕΕ.

(9) Ο όρος «ανθρωποκτονία» χρησιμοποιείται κατά την αναφορά δεδομένων του UNODC, δεδομένου ότι πρόκειται για τον όρο που χρησιμοποιείται στο πρωτότυπο (σ. 17). Το κίνητρο που σχετίζεται με το φύλο δεν καταγράφεται, εξαιτίας της απουσίας τυποποιημένου ορισμού. Ωστόσο, καθίσταται σαφές από την αναφορά ότι τα εν λόγω δεδομένα ποσοτικοποιούν ένα σημαντικό ποσοστό όλων των σχετικών με το φύλο φόνων γυναικών και κοριτσιών.

(10) Η έκφραση «γυναίκες ή/και κορίτσια» χρησιμοποιείται αντί του μονολεκτικού όρου «γυναίκα», καθώς δεν είναι πάντα δυνατός ο διαχωρισμός των δεδομένων με βάση την ηλικία του θύματος, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι το θύμα θα μπορούσε να είναι είτε γυναίκα είτε κορίτσι κάτω των 18 ετών.

(11) Χρησιμοποιείται ο όρος «ανθρωποκτονία» δεδομένου ότι το κίνητρο που σχετίζεται με το φύλο για τις ανθρωποκτονίες από πρόθεση δεν καταγράφεται και, συνεπώς, δεν είναι δυνατή η κατάταξη όλων των φόνων ως γυναικοκτονιών.

(12) Τα στοιχεία είναι διαθέσιμα στη διεύθυνση: https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/genvio_int_adm_ipn_ipn_indic_9/metadata

Συλλογή διοικητικών δεδομένων για τη γυναικοκτονία

Τι είναι τα διοικητικά δεδομένα; Τα διοικητικά δεδομένα συλλέγονται για σκοπούς καταγραφής, οργάνωσης και παρακολούθησης ⁽¹³⁾. Διοικητικά δεδομένα για τις γυναικοκτονίες μπορούν να ληφθούν από διάφορα θεσμικά όργανα, όπως αυτά που συμμετέχουν σε ποινικές έρευνες, δίωξεις, τιμωρία των δράστων και υποστήριξη των θυμάτων — με άλλα λόγια, θεσμικά όργανα στους **τομείς της αστυνομίας και της δικαιοσύνης**. Τα διοικητικά δεδομένα ενδέχεται να περιλαμβάνουν πληροφορίες για τη συχνότητα και τα είδη των γυναικοκτονιών, τα χαρακτηριστικά του θύματος, του δράστη και της μεταξύ τους σχέσης, τα χαρακτηριστικά και το κίνητρο του εγκλήματος, καθώς και δεδομένα για την ποινική διαδικασία.

Προκειμένου να βοηθήσουμε τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής να σχεδιάσουν αποτελεσματικές πολιτικές καταπολέμησης της γυναικοκτονίας, είναι απαραίτητο να κατανοήσουμε τη φύση και τη συχνότητα του προβλήματος. Η συλλογή συγκρίσιμων διοικητικών δεδομένων για τη γυναικοκτονία σε όλα τα κράτη μέλη είναι νευραλγικής σημασίας για την επίτευξη της εν λόγω κατανόησης ⁽¹⁴⁾. Είναι ιδιαίτερως σημαντικό να προσδιορίζεται από την αστυνομία και τη δικαιοσύνη το κίνητρο της δολοφονίας, και αυτό να μεταφράζεται στη συνέχεια σε τυποποιημένα στατιστικά δεδομένα. Η ICCS αποτελεί ένα τυποποιημένο εργαλείο για τη λήψη συγκρίσιμων διοικη-

τικών δεδομένων. Ωστόσο, δεν διαθέτει μεταβλητή για τα κίνητρα που σχετίζονται με το φύλο. Αυτό σημαίνει ότι η έννοια της γυναικοκτονίας δεν μπορεί να εφαρμοστεί ορθώς, γεγονός το οποίο εμποδίζει τη συλλογή δεδομένων που αποτυπώνουν πλήρως το φαινόμενο. Η συλλογή δεδομένων σχετικά με τις γυναικοκτονίες θα καθιστούσε το ζήτημα περισσότερο ορατό, γεγονός το οποίο θα ενίσχυε την πολιτική βούληση για εξάλειψή του. Τα διοικητικά δεδομένα για τις γυναικοκτονίες δίνουν επίσης τη δυνατότητα στις χώρες να παρακολουθούν τις τάσεις με την πάροδο του χρόνου και να αξιολογούν την αποτελεσματικότητα των μέτρων.

Ποια διοικητικά δεδομένα για τη γυναικοκτονία είναι διαθέσιμα στην Ελλάδα;

Ορισμός της γυναικοκτονίας και διαθεσιμότητα δεδομένων

Ορισμός της γυναικοκτονίας που χρησιμοποιείται για στατιστικούς σκοπούς	Όχι
Συλλογή δεδομένων για τις γυναικοκτονίες	Ναι, επίσημα δεδομένα

Παρόλο που δεν υφίσταται ιδιαίτερη συλλογή δεδομένων για τις γυναικοκτονίες στην Ελλάδα, η Ελληνική Αστυνομία ⁽¹⁵⁾ και το Παρατηρητήριο της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων ⁽¹⁶⁾ συλλέγουν ή αναλύουν ορισμένες μεταβλητές που σχετίζονται με την ταυτοποίηση των γυναικοκτονιών. Όπου τα στοιχεία για τις γυναικοκτονί-

ες στο παρόν ενημερωτικό δελτίο αντλούνται από αυτά τα θεσμικά όργανα, αυτό σημειώνεται με την ένδειξη ^(α) και ^(β), αντίστοιχα. Ενδέχεται να υπάρχουν και άλλα θεσμικά όργανα ή ερευνητές που συλλέγουν και αναλύουν δεδομένα σχετικά με τις γυναικοκτονίες στην Ελλάδα.

	Θεσμικό όργανο ^(α) Ελληνική Αστυνομία	Θεσμικό όργανο ^(β) Παρατηρητήριο της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
Είδος συλλογής δεδομένων	Επίσημη	Επίσημη
Πηγές δεδομένων	Αστυνομικές έρευνες για εγκληματικές πράξεις	Αστυνομικές έρευνες για εγκληματικές πράξεις
Στάδιο κατά το οποίο η ανθρωποκτονία προσδιορίζεται ως γυναικοκτονία	Κατά τη διάρκεια της ανάλυσης των δεδομένων	Κατά τη διάρκεια της ανάλυσης των δεδομένων
Στάδιο κατά το οποίο η ανθρωποκτονία καταγράφεται ως γυναικοκτονία	Κατά τη διάρκεια της ανάλυσης των δεδομένων	Κατά τη διάρκεια της ανάλυσης των δεδομένων
Περιοδικότητα συλλογής δεδομένων	Ετήσια	Ετήσια
Δίκτυο/-α με το/τα οποίο/-α γίνεται ανταλλαγή πληροφοριών	Διεύθυνση Ίσων Ευκαιριών ή άλλος φορέας για την ισότητα των φύλων, Ελληνική Στατιστική Αρχή	Διεύθυνση Ίσων Ευκαιριών ή άλλος φορέας για την ισότητα των φύλων
Διαθεσιμότητα στοιχείων στο κοινό	Στοιχεία διαθέσιμα στο ευρύ κοινό	Στοιχεία διαθέσιμα στο ευρύ κοινό

⁽¹³⁾ UN Women (2020). *A synthesis of evidence on the collection and use of administrative data on violence against women* (Σύνθεση στοιχείων σχετικά με τη συλλογή και τη χρήση διοικητικών δεδομένων για τη βία κατά των γυναικών). UN Women, Νέα Υόρκη.

⁽¹⁴⁾ Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα στοιχεία και τα στατιστικά δεδομένα θα πρέπει να εξαγονται, να αναπτύσσονται και να διαδίδονται σύμφωνα με τις αρχές που ορίζονται στον κώδικα ορθής πρακτικής για τις ευρωπαϊκές στατιστικές: Eurostat (2018), *Κώδικας Ορθής Πρακτικής για τις Ευρωπαϊκές Στατιστικές*, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο (<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/4031688/9394025/KS-02-18-142-EL-N.pdf/01e644ac-3011-458f-859e-54986953b249?t=1542709877000>).

⁽¹⁵⁾ www.astynomia.gr

⁽¹⁶⁾ Παρατηρητήριο της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2019), <https://isitota.gr/wp-content/uploads/2019/11/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%AE%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%93%CE%93%CE%9F%CE%A0%CE%99%CE%A6-23-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%95%CC%81%CE%BC%CF%86%CF%85%CE%BB%CE%B7-B%CE%B9%CC%81%CE%B1.pdf>, «Εμφύλη βία», 23ο Ενημερωτικό Σημείωμα.

Οι επίσημες πηγές ενημερώνουν τη συλλογή διοικητικών δεδομένων στην Ελλάδα. Σε εναρμόνιση με τη συλλογή δεδομένων του EIGE, παρατίθενται επίσημα διοικητικά δεδομένα σχετικά με τον συνολικό αριθμό των γυναικών ή/και κοριτσιών θυμάτων ανθρωποκτονιών και ανθρωποκτονιών που σχετίζονται με ενδοοικογενειακή βία για τα έτη 2014-2019 (α). Ωστόσο, ενδέχεται να υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα για την Ελλάδα και για άλλα έτη.

Το 27ο Ενημερωτικό Σημείωμα του Παρατηρητηρίου της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των

Φύλων, το οποίο εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2020, αναφέρει ότι το 2019 8 γυναίκες δολοφονήθηκαν από μέλος της οικογένειάς τους [42,1 % του συνολικού αριθμού ανθρωποκτονιών με θύματα γυναίκες (19)], ενώ το 2018 δολοφονήθηκαν 13 γυναίκες από μέλος της οικογένειας / συγγενή.

Επίσημες πηγές συλλέγουν σχετικά δεδομένα για την ταυτοποίηση και άλλων τύπων γυναικοκτονίας, όπως η γυναικοκτονία που σχετίζεται με την οικογένεια (β).

● Διαθέσιμα επίσημα στοιχεία ● Διαθέσιμα ανεπίσημα στοιχεία ○ Μη διαθέσιμα στοιχεία

Διαθεσιμότητα δεδομένων	2014 (α)	2015 (α)	2016 (α)	2017 (α)	2018 (α)	2019 (β)
Γυναίκες ή/και κορίτσια θύματα ανθρωποκτονίας	●	●	●	●	●	●
Γυναίκες ή/και κορίτσια που έπεσαν θύματα ανθρωποκτονίας που σχετίζονται με ενδοοικογενειακή βία	●	●	●	●	●	●

Τύποι γυναικοκτονίας	
Γυναικοκτονία από ερωτικό σύντροφο (α)	○
Γυναικοκτονία που σχετίζεται με την οικογένεια (α) (β)	●
Γυναικοκτονία παιδιού	○
Γυναικοκτονία που σχετίζεται με πορνεία	○
Γυναικοκτονία που σχετίζεται με ληστεία	○
Άλλοι τύποι γυναικοκτονίας	○

Χαρακτηριστικά του θύματος και του δράστη	Θύμα	Δράστης
Ηλικία (α) (β)	●	●
Φύλο (α) (β)	●	●
Έμφυλη ταυτότητα	○	○
Γενετήσιος προσανατολισμός	○	○
Ιθαγένεια (α) (β)	○	○
Εκπαίδευση	○	○
Επάγγελμα	○	○
Υπέβαλε αίτημα για εντολή προστασίας	○	ά.α.
Ενεργή εντολή προστασίας	ά.α.	○
Κοινωνικοοικονομικό προφίλ	○	○
Καθεστώς υποτροπής	ά.α.	○
Κατάχρηση οινόπνευματος/ναρκωτικών	○	○
Σχέση θύματος-δράστη (α) (β)	●	●
Άλλα	○	○

Κίνητρο γυναικοκτονίας (*)	Διερεύνηση γυναικοκτονίας (**)
Πλαίσιο ενδοοικογενειακής βίας (α) (β)	● Πρωτόκολλο διερεύνησης περιπτώσεων γυναικοκτονίας ○
Συγκυριακές μεταβλητές	Ανάλυση γυναικοκτονίας
Μεταβλητές σχετικά με το πλαίσιο της γυναικοκτονίας	○ Δεδομένα σχετικά με γυναικοκτονίες τα οποία έχουν αναλυθεί ○

Σημείωση: ά.α, άνευ αντικειμένου.

(*) Στην Ελλάδα η αξιολόγηση των θυμάτων γυναικοκτονιών γίνεται μέσω της χρήσης του άρθρου για την ανθρωποκτονία από πρόθεση (άρθρο 299 του Ποινικού Κώδικα) σε συνδυασμό με τον νόμο για την ενδοοικογενειακή βία (νόμος 3500/2006).

(**) Το Τμήμα Αντιμετώπισης Ενδοοικογενειακής Βίας της Διεύθυνσης Γενικής Αστυνομίας της Ελληνικής Αστυνομίας έχει σχεδιάσει και θέσει σε εφαρμογή ένα εργαλείο για την αποθήκευση και εξαγωγή αξιόπιστων στατιστικών στοιχείων με βάση έναν συνδυασμό μεταβλητών. Θα διευκολύνει την παρακολούθηση των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας, συμπεριλαμβανομένων των περιστατικών ανθρωποκτονίας όπου εμπλέκονται άτομα που συνδέονται μέσω οικογενειακών ή συντροφικών σχέσεων (<https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Women/SR/Femicide/2020/States/submission-greece.pdf>).

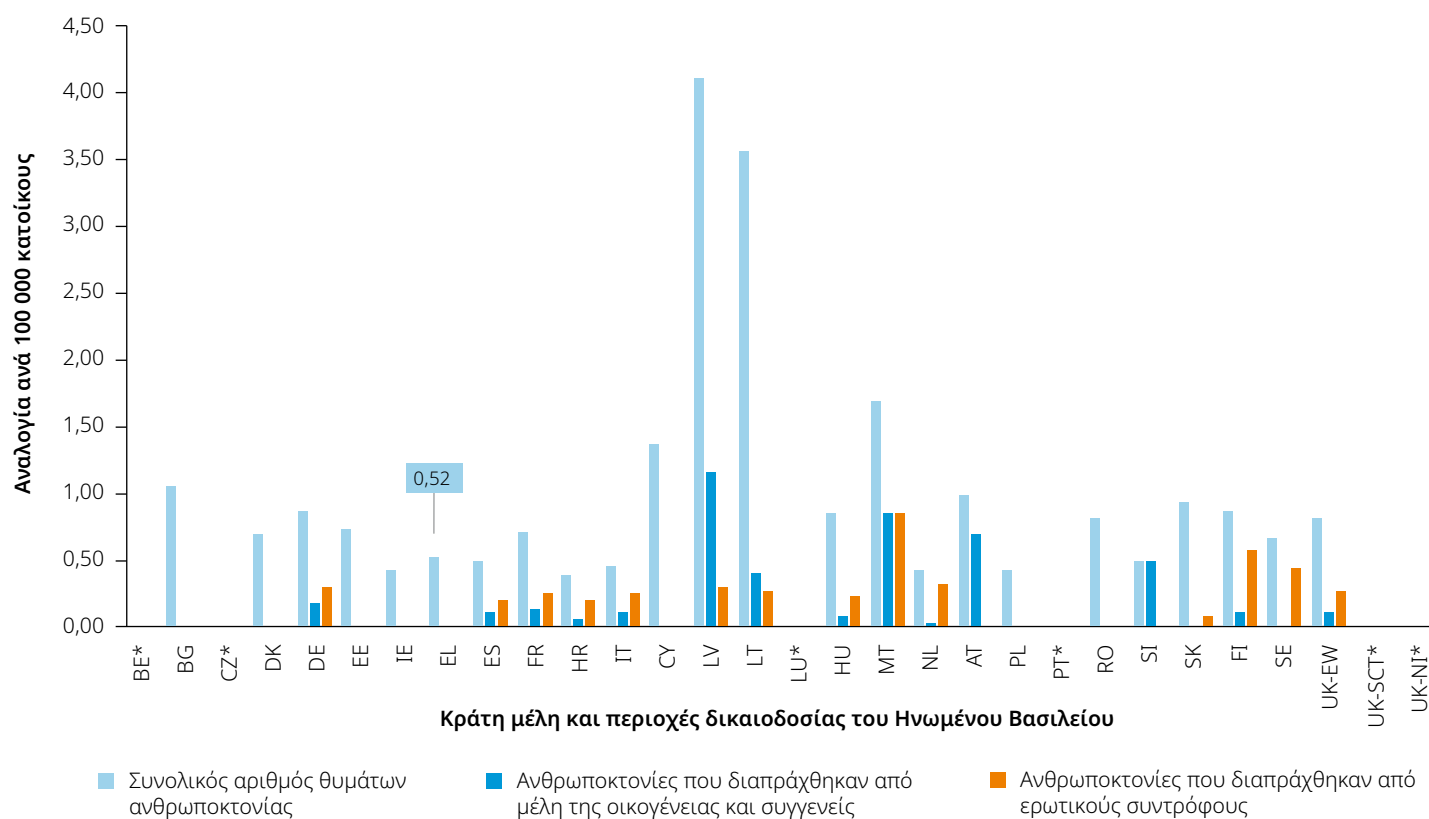

Ανθρωποκτονίες με θύματα γυναίκες ή/και κορίτσια στα κράτη μέλη της ΕΕ και στο Ηνωμένο Βασίλειο (Eurostat)

Σε επίπεδο ΕΕ, και βασιζόμενη στην ICCS, η Eurostat συλλέγει στοιχεία σχετικά με τις ανθρωποκτονίες από πρόθεση που έχουν θύματα γυναίκες ή/και κορίτσια, εστιάζοντας σε ανθρωποκτονίες που διαπράχθηκαν από ερωτικό σύντροφο ή μέλη της οικογένειας και οι οποίες αναλύονται ανά ηλικία, φύλο και σχέση με τον δράστη. Τα στοιχεία της Eurostat που παρουσιάζονται στο Σχήμα 2 αποκαλύπτουν ότι το 2018 η αναλο-

γία των ανθρωποκτονιών με θύματα γυναίκες ή/και κορίτσια στην Ελλάδα ήταν 0,52 ανά 100 000 κατοίκους. Πρόκειται για την όγδοη χαμηλότερη αναλογία μεταξύ των 24 κρατών μελών για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμες πληροφορίες και του Ηνωμένου Βασιλείου. Οι αναλογίες ανθρωποκτονιών που διαπράχθηκαν από μέλη της οικογένειας και συγγενείς και από ερωτικούς συντρόφους στην Ελλάδα δεν είναι γνωστές.

Σχήμα 2: Αναλογία γυναικών ή/και κοριτσιών θυμάτων ανθρωποκτονιών από πρόθεση στα κράτη μέλη της ΕΕ και στο Ηνωμένο Βασίλειο (2018)

(*) Δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία.

Σημείωση: UK-EW, Αγγλία και Ουαλία, Ηνωμένο Βασίλειο· UK-NI, Βόρεια Ιρλανδία, Ηνωμένο Βασίλειο· UK-SCT, Σκωτία, Ηνωμένο Βασίλειο.

Πηγή: Eurostat.

Πληροφορίες σχετικά με τα δεδομένα

Η Eurostat δημοσιεύει στοιχεία για την εγκληματικότητα και την ποινική δικαιοσύνη σε τακτική βάση. Οι ανθρωποκτονίες από πρόθεση καταγράφονται από την αστυνομία σε κάθε κράτος μέλος και στο Ηνωμένο Βασίλειο. Δεν είναι δυνατόν να συλλεχθούν πληροφορίες για τα κίνητρα ανθρωποκτονιών που σχετίζονται με το φύλο, για το φύλο του δράστη ή την ηλικία του μέσω αυτής της βάσης δεδομένων. Συνεπώς, δεν

είναι δυνατή η παροχή σαφών στοιχείων σχετικά με τις γυναικοκτονίες. Τα στοιχεία από το 2008 και έπειτα βασίζονται στην κοινή συλλογή δεδομένων της Eurostat και του UNODC. Σε αυτή τη βάση δεδομένων, η ανθρωποκτονία ταξινομείται σύμφωνα με την ICCS.

Τα στοιχεία είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/data/database>).

Κύρια πορίσματα

- Η Ελλάδα δεν διαθέτει νομικό ορισμό για τη γυναικοκτονία. Ωστόσο, ο δράστης μπορεί να διωχθεί για ανθρωποκτονία από πρόθεση ή ανθρωποκτονία από αμέλεια.
- Υπάρχουν δύο κύρια θεσμικά όργανα που συλλέγουν ή αναλύουν σχετικά δεδομένα για την ταυτοποίηση της γυναικοκτονίας, και πιο συγκεκριμένα της γυναικοκτονίας που σχετίζεται με την οικογένεια.
- Το EIGE συγκέντρωσε στοιχεία σχετικά με ανθρωποκτονίες και γυναικοκτονίες από ερωτικό σύντροφο για την περίοδο 2014–2018.
- Ωστόσο, ενδέχεται να υπάρχουν διαθέσιμα δεδομένα στην Ελλάδα και για άλλα έτη. Τα διαθέσιμα στοιχεία περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά του θύματος και του δράστη.
- Σύμφωνα με το Παρατηρητήριο της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, το οποίο συντονίζει σε εθνικό επίπεδο τη συλλογή στοιχείων για την ενδοοικογενειακή βία, από το 2019 και μετά η Ελληνική Αστυνομία έχει προβεί σε βελτιώσεις του πληροφοριακού συστήματος. Το 2019 το παρατηρητήριο εξέδωσε την πρώτη του έκθεση για τη βία κατά των γυναικών (17).

Συστάσεις

Η συλλογή από την αστυνομία και τη δικαιοσύνη σαφών και συγκρίσιμων στοιχείων για τις γυναικοκτονίες σε όλα τα κράτη μέλη συμβάλλει στη διεύρυνση της γνώσης και βελτιώνει την αντίδραση για την αποτροπή των γυναικοκτονιών (18). Συνεπώς, είναι σημαντικό:

- να αναπτυχθεί ένας ορισμός της γυναικοκτονίας για τη συλλογή στατιστικών δεδομένων, προκειμένου να αντικατοπτρίζονται οι συγκεκριμένες συνθήκες που σχετίζονται με τη δολοφονία γυναικών.
- να εφαρμοστεί μια διαδικασία διαρκούς συλλογής στοιχείων.
- να καθιερωθεί η εμπεριστατωμένη συλλογή δεδομένων, με την προσθήκη μεταβλητών σημαντικών για τον εντοπισμό βασικών πτυχών της γυναικοκτονίας, όπως αυτές που περιγράφουν το πλαίσιο και τις περιστάσεις της δολοφονίας, το κίνητρο που σχετίζεται με το φύλο και τα χαρακτη-

ριστικά του θύματος και του δράστη, με σκοπό τη συστηματοποίηση και εναρμόνιση της συλλογής δεδομένων για στατιστική χρήση.

- να διασταυρώνονται οι μεταβλητές του θύματος και οι μεταβλητές του δράστη και να αναλύονται μέσω διασταυρούμενης προσέγγισης
- να υπάρχει μέριμνα ώστε η έμφυλη διάσταση των στοιχείων ανθρωποκτονίας να καθίσταται εμφανής.

Συστάσεις για τη συλλογή στοιχείων για τη γυναικοκτονία στην Ελλάδα

Για τον εμπλουτισμό του δείκτη του EIGE για τις γυναικοκτονίες (δείκτης 9) και για να βελτιωθεί η κατανόηση της γυναικοκτονίας από ερωτικό σύντροφο, συστήνεται να αναλύονται οι πληροφορίες αναφορικά με τη σχέση μεταξύ του θύματος και του δράστη (19).

Το παρόν ενημερωτικό δελτίο βασίζεται στις πληροφορίες της μελέτης του EIGE με τίτλο «Advancing administrative data collection on intimate partner violence and gender-related killings of women» (Πρωτόκολλο της συλλογής διοικητικών δεδομένων για τη συντροφική βία και τις δολοφονίες γυναικών που σχετίζονται με το φύλο) (2021) και προετοιμάστηκε από την Ένωση Προάσπισης των Δικαιωμάτων των Γυναικών (UMAR). Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <https://eige.europa.eu/gender-based-violence/femicide>.

- (17) Παρατηρητήριο της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (2019), 23ο Ενημερωτικό Σημείωμα (<https://isotita.gr/wp-content/uploads/2019/11/%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%A%CF%81%CE%B9%CE%BF-%CE%93%CE%93%CE%9F%CE%A0%CE%99%CE%A6-23o-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%95%CC%81%CE%BC%CF%86%CF%85%CE%BB%CE%B7-B%CE%B9%CC%81%CE%B1.pdf>).
- (18) Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2018), *Recommendations to improve data collection on intimate partner violence by the police and justice sectors – Greece* (Συστάσεις για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων σχετικά με τη συντροφική βία από τους τομείς της αστυνομίας και της δικαιοσύνης – Ελλάδα), EIGE, Βελιούσις. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2017), *Recommendations for the EU to improve data collection on violence against women* (Συστάσεις προς την ΕΕ για τη βελτίωση της συλλογής δεδομένων σχετικά με τη βία κατά των γυναικών), EIGE, Βελιούσις. Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (2021), *EIGE's indicators on intimate partner violence, rape and femicide: Recommendations to improve data quality, availability and comparability* (Δείκτες του EIGE για τη συντροφική βία, τον βιασμό και τη γυναικοκτονία: Συστάσεις για τη βελτίωση της ποιότητας των στοιχείων, της διαθεσιμότητας και της συγκρισιμότητας), EIGE, Βελιούσις.
- (19) Δείκτης 9 της βάσης στατιστικών δεδομένων για τα φύλα (https://eige.europa.eu/gender-statistics/dgs/indicator/genvio_int_adm_ipv_ipv_indic_9/metadata).

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων

Το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων (EIGE) είναι το κέντρο γνώσεων της ΕΕ για την ισότητα των φύλων. Το EIGE στηρίζει τους υπευθύνους χάραξης πολιτικής και όλα τα ενδιαφερόμενα θεσμικά όργανα στις προσπάθειές τους να καταστήσουν πραγματικότητα την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών για όλους τους Ευρωπαίους παρέχοντάς τους συγκεκριμένη εμπειρογνομωσούνη και συγκρίσιμα και αξιόπιστα στοιχεία για την ισότητα των φύλων στην Ευρώπη.

© Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων, 2022

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η πηγή.

Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο για την Ισότητα των Φύλων
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
Λιθουανία

Στοιχεία επικοινωνίας

<http://eige.europa.eu/>
[facebook.com/eige.europa.eu](https://www.facebook.com/eige.europa.eu)
EIGE (@eige_eu) / Twitter
[youtube.com/user/eurogender](https://www.youtube.com/user/eurogender)
<https://www.linkedin.com/company/eige>
eige.sec@eige.europa.eu
+370 52157444

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης